

UCHWAŁA NR
ZGROMADZENIA GÓRNOŚLĄSKO-ZAGŁĘBIOWSKIEJ METROPOLII

z dnia 2022 r.

w sprawie wystąpienia z apelem do Prezesa Rady Ministrów oraz Ministra Infrastruktury o podjęcie inicjatywy służącej zawarciu porozumienia z Państwowym Gospodarstwem Wodnym Wody Polskie w zakresie realizacji budowy polderu poniżej ujścia rzeki Bytomki w Gliwicach oraz realizacji zadań związanych z utrzymaniem czystości wód w rzece Kłodnicy

Na podstawie art. 12 ust. 1 pkt 2 i art. 20 ustawy z dnia 9 marca 2017 r. o związku metropolitalnym w województwie śląskim (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1277, z późn. zm.) oraz § 11 ust. 2 Statutu Związku Metropolitalnego „Górnośląsko-Zagłębiowska Metropolia”, stanowiącego Załącznik do Uchwały Nr V/1/2018 Zgromadzenia Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii z dnia 16 lutego 2018 r. w sprawie przyjęcia Statutu związku metropolitalnego „Górnośląsko-Zagłębiowska Metropolia” (Dz. Urz. Woj. Śl. z 2018 r., poz. 1207), na wniosek Zarządu Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii

uchwala się, co następuje:

§ 1. Występuje się z apelem do Prezesa Rady Ministrów oraz Ministra Infrastruktury o podjęcie inicjatywy służącej zawarciu porozumienia pomiędzy Państwowym Gospodarstwem Wodnym Wody Polskie a miastami i gminami znajdującymi się w zlewni rzeki Kłodnicy, będącymi jednocześnie członkami GZM, tj. Miastem Bytom, Miastem Chorzów, Gminą Gierałtowiec, Miastem Gliwice, Miastem Katowice, Miastem Knurów, Miastem Łaziska Górne, Gminą Mikołów, Miastem Ruda Śląska, Miastem Świętochłowice, Miastem Tarnowskie Góry, Miastem Zabrze, Gminą Zbrostawice, w sprawie realizacji przez PGW Wody Polskie zadania inwestycyjnego polegającego na budowie polderu poniżej ujścia rzeki Bytomki w Gliwicach oraz realizacji zadań związanych z utrzymaniem czystości wód w rzece Kłodnicy.

§ 2. Apel stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

§ 3. Uchwałę przekazuje się Prezesowi Rady Ministrów oraz Ministrowi Infrastruktury.

§ 4. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii.

§ 5. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Załącznik do uchwały Nr

Zgromadzenia Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii

z dnia.....2022 r.

Katowice, dnia

Szanowny Pan
Mateusz Morawiecki
Prezes Rady Ministrów

Szanowny Pan
Andrzej Adamczyk
Minister Infrastruktury

W związku z zagrożeniem powodziowym na terenie Gliwic spowodowanym brakiem odpowiedniej infrastruktury przeciwpowodziowej na rzece Kłodnicy, której zlewnię stanowią tereny znajdujące się na obszarze Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii, tj. Miasta Bytom, Miasta Chorzów, Gminy Gierałtowiec, Miasta Gliwice, Miasta Katowice, Miasta Knurów, Gminy Mikołów, Miasta Łaziska Górne, Miasta Ruda Śląska, Miasta Świętochłowice, Miasta Tarnowskie Góry, Miasta Zabrze, Gminy Zbrosławice, Zgromadzenie Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii występuje z wnioskiem o podjęcie inicjatywy służącej zawarciu porozumienia pomiędzy Państwowym Gospodarstwem Wodnym Wody Polskie a wskazanymi powyżej jednostkami samorządu terytorialnego w sprawie:

- realizacji przez PGW Wody Polskie zadania inwestycyjnego polegającego na budowie polderu poniżej ujścia rzeki Bytomki w Gliwicach,
- realizacji zadań związanych z utrzymaniem czystości wód w rzece Kłodnicy.

Uzasadnienie

Miasto Gliwice w całości leży w zlewni rzeki Odry, a odwadniane jest przez rzekę Kłodnicę wraz z jej dopływami. Źródła rzeki Kłodnicy znajdują się w Katowicach, a całkowita jej długość wynosi 84 km przy całkowitej powierzchni zlewni 1125,8 km². Od ujścia potoku Promna koryto Kłodnicy jest skanalizowane oraz na całej długości w obrębie aglomeracji górnośląskiej wybrukowane i wybetonowane. W rejonie miejscowości Makoszów (dzielnica gminy Zabrze) i Przyszowic (miejscowość w gminie Gierałtowiec) rzeka zmienia kierunek na północno-zachodni, a poniżej Gliwic wpada do zbiornika Dzierżno Duże, wcześniej zasilając swoimi wodami Kanał Gliwicki. Ta część zlewni jest najbardziej przekształcona. Znaczenie w ochronie przeciwpowodziowej doliny rzeki Kłodnicy mają trzy zbiorniki retencyjne zlokalizowane w rejonie hydrowęzła kanału Gliwickiego – Dzierżno Duże (zlokalizowane na 34,9 km biegu Kłodnicy), Dzierżno Małe (gmina Pyskowice) 1,1 km biegu Dramy (dopływ Kłodnicy) oraz Pławniowice (zlokalizowany na 0,8 km biegu potoku Toszeckiego – dopływu Kłodnicy). Wszystkie zbiorniki zlokalizowane są jednakże poniżej miasta Gliwice, dlatego miasto nie posiada osłony przeciwpowodziowej.

W Planie adaptacji miasta Gliwice do zmian klimatu (<https://bip.gliwice.eu/storage/uchwaly/12917.pdf>) zlewnia Kłodnicy i Kanału Gliwickiego została wskazana w zintegrowanym poziomie ryzyka powodziowego w ujęciu zlewniowym jako poziom nieakceptowalny – ryzyko bardzo wysokie – 5.

Niekorzystne skutki takiego położenia zostały wskazane w Informatycznym Systemie Osłony Kraju na Hydroportalu ISOK oraz w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie przyjęcia Planu Zarządzania Ryzykiem Powodziowym (PZRP) dla obszaru dorzecza Odry. Inwestycja polderu

na terenie Gliwic zgodnie z rozporządzeniem znalazła się na liście strategicznych inwestycji technicznych planowanych do realizacji w latach 2016-2021, których inwestorem było miasto Gliwice.

Powyższe zadanie zostało zgłoszone w obecnie trwającej aktualizacji Planu Zarządzania Ryzykiem Powodziowym dla obszaru dorzecza Odry, obszar problemowy Gliwice. Prognozuje się, że przedmiotowy polder będzie retencjonował wody ze zlewni rzeki Kłodnicy położonej powyżej miasta Gliwice, zabezpieczając je przed powodzią.

Równocześnie mając na uwadze zmiany prawne, które zostały wprowadzone przez ustawę z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 2233, z późn. zm.), na podstawie art. 163 w związku z art. 240 ustawy to PGW Wody Polskie zostały zobowiązane do realizacji działań służących zrównoważonemu gospodarowaniu wodami oraz planowania i realizacji zadań w zakresie ochrony przed powodzią i suszą.

W związku z powyższym uważa się za zasadne, by Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie zrealizowało budowę polderu we współpracy z Miastem Gliwice oraz pozostałymi zainteresowanymi jednostkami samorządu terytorialnego będącymi członkami Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii. Miasto Gliwice jest otwarte na współpracę z PGW Wody Polskie, w ramach której przekazałoby wykonaną na własne zlecenie dokumentację projektową polderu.

Biorąc pod uwagę powyższe realizacja inwestycji budowy polderu będzie miała charakter ponadlokalny i nie powinna być realizowana przez jedno miasto położone w dolnym biegu rzeki Kłodnicy, lecz przez Administratora rzeki, czyli PGW Wody Polskie.

Do wiadomości:

- miasta i gminy wymienione w treści apelu
- Starosta Gliwicki
- Wojewoda Śląski
- RZGW w Gliwicach

Uzasadnienie

Miasto Gliwice zwróciło się do Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii z prośbą o podjęcie działań wspierających ochronę przeciwpowodziową w zlewni rzeki Kłodnicy. Celem uchwały jest pomoc w podjęciu współpracy poprzez podpisanie porozumienia pomiędzy PGW Wody Polskie a miastami i gminami znajdującymi się w zlewni rzeki Kłodnicy, będącymi jednocześnie członkami GZM, tj. Miastem Bytom, Miastem Chorzów, Gminą Gierałtowiec, Miastem Gliwice, Miastem Katowice, Miastem Knurów, Gminą Mikołów, Miastem Łaziska Górne, Miastem Ruda Śląska, Miastem Świętochłowice, Miastem Tarnowskie Góry, Miastem Zabrze, Gminą Zbrosławice w sprawie:

- realizacji przez PGW Wody Polskie zadania inwestycyjnego polegającego na budowie polderu poniżej ujścia rzeki Bytomki w Gliwicach,

- realizacji zadań związanych z utrzymaniem czystości wód w rzece Kłodnicy.

Z uwagi na to, że zlewnia rzeki Kłodnicy obejmuje swoim zasięgiem znaczną część GZM wyregulowanie stanu hydrologicznego jest zadaniem ponadlokalnym i istotnym dla obszaru metropolitalnego. Zagrożenie powodziowe na omawianym obszarze wynika bezpośrednio nie tylko z przepływu rzeki Kłodnicy, ale także jej dopływów, które w wyniku intensywnej działalności wydobywczej i urbanizacji zmieniają w sposób ciągły swój charakter, stwarzając zagrożenie powodziowe również na obszarach nie położonych w bezpośrednim jej sąsiedztwie.

Inwestycja budowy polderu jest zgodna z przygotowanymi planami przeciwdziałania skutkom suszy oraz przeciwdziałania niedoborowi wody.

Równocześnie mając na uwadze zmiany prawne, które zostały wprowadzone przez ustawę z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 2233, z późn. zm.), na podstawie art. 163 w związku z art. 240 ustawy to PGW Wody Polskie zostały zobowiązane do realizacji działań służących zrównoważonemu gospodarowaniu wodami oraz planowania i realizacji zadań w zakresie ochrony przed powodzią i suszą.

Dodatkowo ustawa Prawo wodne zasadniczo w zakresie wskazanym w apelu reguluje stosunki prawne pomiędzy Wodami Polskimi a jednostkami samorządu terytorialnego (nie związkiem metropolitalnym), w szczególności zgodnie z art. 238 ww. ustawy, jednostki samorządu terytorialnego mogą ponosić koszty inwestycji prowadzonych na wodach stanowiących własność Skarbu Państwa, koszty inwestycji w zakresie urządzeń wodnych oraz koszty utrzymania tych wód lub urządzeń wodnych, a wysokość kosztów inwestycji oraz kosztów utrzymania wód lub urządzeń wodnych, ponoszonych przez jednostki samorządu terytorialnego, określa się w porozumieniu, do zawarcia którego są upoważnione właściwe jednostki samorządu terytorialnego oraz PGW Wody Polskie.

W związku z powyższym zgodnie z deklaracją zawartą w piśmie nr GW.7021.12.112.2021 z dnia 9.11.2021 r. skierowanym do Ministra Infrastruktury Miasto Gliwice w ramach współpracy przekazałoby wykonaną dokumentację projektową budowy polderu natomiast PGW Wody Polskie zrealizowałoby prace budowlane.

Miasto Gliwice podejmowało próby porozumienia się z Regionalnym Zarządem Gospodarki Wodnej w Gliwicach, natomiast z uwagi na inne priorytety RZGW w Gliwicach, kontakty te nie przyniosły oczekiwanych rezultatów.